

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

საქმე №010202517700045540

საქმე №ას-1341-2018

წელი

№ას-1341-2018 ც----ე

22 ნოემბერი, 2018

ქ. თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**ზურაბ ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პაატა ქათამაძე, ბესარიონ ალავიძე**

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კერძო საჩივრის ავტორი – ა--- ც----ე (მოსარჩელე)

**მოწინააღმდეგე მხარე – შპს „ა-----“, შპს „ს-----ი“
(მოპასუხე), ამხანაგობა „ა-----“**

**გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 19 ივნისის განჩინება**

**კერძო საჩივრის ავტორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების
გაუქმება**

**დავის საგანი – ხელშეკრულებიდან გასვლა, თანხის დაკისრება, ზიანის
ანაზღაურება**

აღწერილობითი ნაწილი:

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 14 ივლისის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ ა-----ც-----ის (შემდგომ – მოსარჩელე, განმცხადებელი) სასარგებლოდ დაეკისრა 67 410,24 აშშ დოლარის გადახდა, 67 410,24 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის წლიური %-ის გადახდა 2012 წლის 25 დეკემბრიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, მაგრამ არაუმეტეს 27 590 აშშ დოლარისა, 3150 ლარის გადახდა მოსარჩელის მიერ წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ასანაზღაურებლად და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრათ 63 443 აშშ დოლარის ეკვივალენტის გადახდა ეროვნულ ვალუტაში, შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრათ 63 443 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის წლიური 9%-ის გადახდა 2012 წლის 25 დეკემბრიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, მაგრამ არაუმეტეს 27 590 აშშ დოლარისა, დანარჩენ ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

განმცხადებლის მოთხოვნა:

2. მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების განმარტება იგვარად, რომ იმა „ა-----“ და მისი დამფუძნებლები – შპს „ა-----“ და შპს „ს-----სი“ წარმოადგენენ ერთ მოვალე სუბიექტს.

3. განმცხადებელმა ასევე მოითხოვა, დადგინდეს მოვალეთა – შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ უფლებამონაცვლე პირი და ასეთად ჩაითვალოს იმა „ა-----“. გაიცეს სააღსრულებო ფურცელი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის გადაწყვეტილებაში დასახელებულ მოვალეთა – შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ უფლებამონაცვლე პირის – იმა „ა-----ის“ საწინააღმდეგოდ.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

4. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 19 ივნისის განჩინებით განცხადება არ დაკმაყოფილდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

5. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმე არსებითად განხილულ იქნა მოპასუხეების – შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ მიმართ, სწორედ მათ წინააღმდეგ იქნა მიღებული გადაწყვეტილება და მათ გაასაჩივრეს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით.

6. სააპელაციო პალატამ მხოლოდ დააკორექტირა დასაკისრებელი თანხის ოდენობა და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ.

7. სააპელაციო პალატამ მიუთითა 2015 წლის 14 ივლისის გადაწყვეტილებაში სასამართლოს მსჯელობაზე, რომ მოცემულ სარჩელზე ვალდებულ პირებს წარმოადგენენ ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრები – შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“. თავად მოსარჩელე, ისევე როგორც სხვა მრავალი კონტრაქენტი, დამფუძნებელი წევრი არ ყოფილა. შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნა, რომ სარჩელზე პასუხისმგებელი პირები მოსარჩელეს სწორად ჰყავდა დასახელებული.

8. რაც შეეხება 2017 წლის 12 ოქტომბრის წარმოდგენილ განცხადებას, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ იგი შინაარსობრივად მოიცავს ორ დამოუკიდებელ მოთხოვნას: 1. გადაწყვეტილების განმარტებას და 2. უფლებამონაცვლეობის დადგენას.

9. სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, განმცხადებლის მიზანია, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 14 ივლისის გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, რადგან აღსრულების ეტაპზე მოპასუხეებს – შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ არ გააჩნიათ აღსრულებისათვის საჭირო აქტივი. ასეთი აქტივი ირიცხება იმა „ა-----ის“ სახელზე. განცხადების სამართლებრივ საფუძვლად მითითებულია სსსკ-ის 262-ე მუხლი, ასევე, „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლი.

10. 2018 წლის 13 აპრილს სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა იმა „ა-----ის“ წარმომადგენელმა, რომელმაც განმარტა, რომ განცხადების დაკმაყოფილების საფუძველი არ არსებობს, რადგან მოპასუხეებად დასახელებული პირები არიან ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრები, მაგრამ მათ გარდა, ამხანაგობას შემდგომში გაფორმებული აქვს ხელშეკრულება არაერთ წევრთან, რომლებიც წინამდებარე საქმის განხილვაში მონაწილეობას არ იღებდნენ (რადგან მოპასუხედ დასახელებული იყვნენ მარტო დამფუძნებელი წევრები და არა ზოგადად ამხანაგობა), შესაბამისად, დაუშვებელია გადაწყვეტილების განმარტება იმგვარად, რომ მისი სამართლებრივი შედეგი შეეხოს ამ პირთა უფლება-მოვალეობებს. განცხადების დაკმაყოფილება გამოიწვევს აღსრულების განხორციელებას დანარჩენი წევრების მიერ შეტანილი საერთო ქონებიდანაც, რაც საფრთხეს

შეუქმნის არა მარტო დანარჩენი წევრების უფლებებს, არამედ ზოგადად ამხანაგობის მიზანს. უძრავ ქონებაზე, რომლის მიმართაც უზრუნველყოფის ღონისძიებაა გამოყენებული, მოთხოვნის უფლება გააჩნია სხვა პირს.

11. 2018 წლის 15 მაისს სააპელაციო სასამართლოს კვლავ მიმართა განცხადებით იმა „ა-----ის“ წარმომადგენელმა და განმარტა, რომ აკრძალვა, რომელიც თბილისის საქალაქო სასამართლომ გამოიყენა 2013 წლის 5 ივნისის განჩინებით, შეეხება არარსებულ მოთხოვნებს, რადგან ამ დროს შპს „ს-----სს“ 1500 კვ.მ-ის მოთხოვნის უფლება უკვე მთლიანად განკარგული ჰქონდა სხვა პირებზე. ის გარემოება, რომ მოპასუხეები ვერ უზრუნველყოფენ მათზე დაკისრებული გადაწყვეტილების აღსრულებას, არ არის საკმარისი მოსარჩელის ანალოგიური სტატუსის მქონე სხვა პირების (ამხანაგობის წევრების, რომლებმაც შეიტანეს შენატანი და გადაიხადეს თანხა ბინის მისაღებად) აღსრულების ქვეშ მოსაქცევად.

12. საქმის მასალებით დასტურდება, რომ 2018 წლის 30 აპრილის მდგომარეობით იმა „აქსისი პალასი“ აერთიანებს 337 წევრს.

13. სააპელაციო პალატის განმარტებით, მხარეები არ დავობენ იმაზე, რომ წინამდებარე საქმე არ არის ერთადერთი, სადაც კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ვერ აღსრულდა და მოსარჩელის მსგავსად, იმავე ამხანაგობის სხვა წევრებსაც აქვთ მსგავსი პრეტენზია იმავე მოპასუხეების მიმართ.

14. იმა „აქსისი პალასის“ მიერ იმ ფაქტის დასამტკიცებლად, რომ ამხანაგობას მოპასუხედ დასახელებული დამფუძნებელი წევრების მიმართ შესასრულებელი ვალდებულება აღარ აქვს, წარმოდგენილია: ა) 30.01.2018წ. შედარების აქტი, რომ იმა ა-----ს და შპს „ა-----ს“ ერთმანეთის მიმართ მოთხოვნა და ვალდებულება არ გააჩნიათ; ბ) 10.05.2013წ., 5.06.2013წ., 23.04.2013წ., 23.04.2013წ. უძრავ ქონებაზე სამომავლო უფლების ნასყიდობის ხელშეკრულებები და 27.09.2010წ. ხელშეკრულება წილის ნასყიდობის შესახებ, რომლითაც შპს „საბურთალოს საცხოვრებელმა კომპლექსმა“ დათმო მშენებარე სახლში ფართის მოთხოვნის უფლება.

15. სააპელაციო პალატამ მხარეებს აღნიშნულთან დაკავშირებით განუმარტა, რომ მითითებული გარიგებების ნამდვილობა არ წარმოადგენს წინამდებარე განცხადების განხილვისას დასადგენ საკითხს, შესაბამისად, სააპელაციო პალატა მოკლებულია შესაძლებლობას, იმსჯელოს მათ ნამდვილობასა თუ ბათილობაზე.

16. რაც შეეხება ამხანაგობის მიერ მითითებულ გარემოებას, რომ 2013 წლის 5 ივნისის განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება ფაქტობრივად ვერ აღსრულდა ფართის იდენტიფიცირების შეუძლებლობის გამო, აღნიშნული დასტურდება წარმოდგენილი საჯარო რეესტრის გადაწყვეტილებებით, რომლებიც ასახავს შეზღუდვის რეგისტრაციის ამსახველ წარმოებას.

17. სსსკ-ის 262-ე მუხლის თანახმად, კანონმდებელი გადაწყვეტილების განმარტების საფუძველად მიიჩნევს სარეზოლუციო ნაწილის ბუნდოვანებას, ხოლო განმარტების მიზნად კი, – მისი აღსრულების უზრუნველყოფას.

დაუშვებელია გადაწყვეტილების განმარტება მისი აღსრულების შემდეგ და განმარტებით მისი შინაარსის შეცვლა.

18. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ არ არსებობს გადაწყვეტილების განმარტების საფუძველი, რამეთუ მოთხოვნილი სახით გადაწყვეტილების განმარტება გულისხმობს მის შინაარსობრივ ცვლილებას და მისი შედეგების გავრცელებას იმ პირთა მიმართ (ამხანაგობის დანარჩენი წევრები), რომლებიც წინამდებარე დავაში მოპასუხეებად დასახელებული არ ყოფილან და საქმის განხილვაში მონაწილეობა არ მიუღიათ, რაც დაუშვებელია.

19. რაც შეეხება მოთხოვნას უფლებამონაცვლეობის შესახებ, სსსკ-ის 92-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სადავო ან სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი ურთიერთობიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლის შემთხვევაში (მოქალაქის გარდაცვალება, იურიდიული პირის რეორგანიზაცია, მოთხოვნის დათმობა, ვალის გადაცემა და სხვა) სასამართლო დაუშვებს ამ მხარის შეცვლას მისი უფლებამონაცვლით. უფლებამონაცვლეობა შესაძლებელია პროცესის ყოველ სტადიაზე.

20. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის თანახმად, სააღსრულებო ფურცელი შეიძლება გაცემულ იქნეს გადაწყვეტილებაში დასახელებული კრედიტორის უფლებამონაცვლე პირის სასარგებლოდ ან მოვალის უფლებამონაცვლე პირის საწინააღმდეგოდ, თუ უფლებამონაცვლეობა ნათელია ან ამის დამადასტურებელი დოკუმენტი შეადგინა სათანადოდ უფლებამოსილმა ორგანომ ან დაამოწმა ნოტარიუსმა. თუ საჭირო დადასტურება კერ ხერხდება სათანადოდ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ შედგენილი ან ნოტარიუსის მიერ დამოწმებული დოკუმენტის საშუალებით, მაშინ კრედიტორმა ან მისმა უფლებამონაცვლე პირმა უფლებამონაცვლეობის დადგენის და სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე უნდა მიმართოს გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს.

21. ამდენად, აღნიშნული ნორმების თანახმად, უფლებამონაცვლეობის საფუძველია არა საქმიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლა, არამედ სამართლებრივი ურთიერთობიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლა. საპროცესო უფლებამონაცვლეობის საფუძველია უფლებამონაცვლეობა მატერიალურ სამართალში, როდესაც, მატერიალური სამართლის ნორმების მიხედვით, დასაშვებია სამართლებრივ ურთიერთობებში უფლებებისა და მოვალეობების სუბიექტების შეცვლა, როდესაც ახალი სუბიექტი მთლიანად ან ნაწილობრივ იღებს თავის თავზე თავისი წინამორბედის უფლებებს ან მოვალეობებს.

22. მოცემულ შემთხვევაში, განმცხადებელს (მოსარჩელეს) არა აქვს წარმოდგენილი სამართლებრივ ურთიერთობებში მოპასუხეთა უფლებამონაცვლეობების ამხანაგობაზე გადასვლის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რაც მოპასუხე მხარის უფლებამონაცვლეობის დადგენას შეუძლებელს ხდის.

23. სააპელაციო პალატამ აქვე განმარტა, რომ მოსარჩელის ნება, აღასრულოს მის სასარგებლოდ მიღებული და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება, მისი კონსტიტუციური უფლების რეალიზაციაა. სასამართლოსადმი მიმართვის უფლება შედეგზე ორიენტირებული უფლებაა

და თუნდაც სასურველი გადაწყვეტილების მიღება არასაკმარისია აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, გადაწყვეტილების დროული და სრულყოფილი აღსრულების გარეშე. ამ კონტექსტში მნიშვნელოვანია ევროსასამართლოს გადაწყვეტილება „აპოსტოლი საქართველოს წინააღმდეგ“, სადაც განმცხადებლის საჩივარი კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას ეხება. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით, აღნიშნული უფლება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელი ნაწილია მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის მიზნებისთვის (Apostol v. Georgia; §37; Hornsby v. Greece, §40). ამასთან, საქმეზე შპს „იზა და მაკრახიძე“ საქართველოს წინააღმდეგ სასამართლო აღნიშნავს, რომ „სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება მოიცავს ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ კონტრაქტორი სახელმწიფოს ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითი დარჩენილიყო. ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (IZA Ltd and Makrakhidze v. Georgia, §42; სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. Burdov v. Russia, §34; Hornsby v. Greece) სუსგ № ას-1238-1161-2015, 12.02.2016წ; შდრ.სუსგ-ები: № ას-1187-1117-2015, 05. 02.2016წ; №ას-1132-1065-2015, 03.05.2016წ; №ას-650-616-2015, 26.07.2017წ.

24. ამასთან, სააპელაციო პალატამ მიუთითა, რომ თუ გადაწყვეტილების აღსრულების ეტაპზე იკვეთება ისეთი გარემოებები, რაც ხელს უშლის მის აღსრულებას, მხარეებმა და სასამართლომაც უნდა ისარგებლონ საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურული მოთხოვნებით. საპროცესო კოდექსით დადგენილი მოწესრიგება, რომელიც იმპერატიულად ადგენს ფორმალურ წესებსა და ვადებს, სავალდებულოა არა მხოლოდ მხარეებისათვის, არამედ სასამართლოსათვისაც და ამ რეგულაციების შეცვლა ან განსხვავებული ინტერპრეტაცია მხარეთა ნებაზე დამოკიდებული ვერ იქნება (სუსგ №ას-299-284-2016).

25. მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელემ დისპოზიციურობის პრინციპიდან გამომდინარე, მოპასუხეებად თავად დაასახელა შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“. ისინი არიან იმა „ა-----“-ის დამფუძნებელი წევრები.

26. 2005 წლის 8 სექტემბერს შპს „ს-----სსა“ (მესაკუთრე) და შპს „ა-----ს“ (კომპანია) შორის გაფორმდა ხელშეკრულება ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „ა-----ის“ დაფუძნების შესახებ.

27. ხელშეკრულების 3.1. პუნქტის მიხედვით, ხელშეკრულების საგანს წარმოადგენდა მესაკუთრისა და კომპანიის გადაწყვეტილება მესაკუთრის კუთვნილი უძრავი ქონების ბაზაზე მრავალსართულიანი საცხოვრებელის და საოფისე ფართის მშენებლობის განხორციელების შესახებ. მესაკუთრე – შპს „ს-----ი“ საკუთარი შენატანის სახით ამხანაგობას გადასცემდა მიწის ნაკვეთს მასზე არსებული დაუსრულებელი მშენებლობით.

ხელშეკრულების 4.1.4. პუნქტის მიხედვით კი, კომპანიის შენატანი განისაზღვრებოდა მომსახურების სახით, რაც გულისხმობდა მიწის ნაკვეთზე მრავალსართულიანი საცხოვრებელი ფართის დაპროექტებას და მშენებლობას წინამდებარე ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობებით (საკუთარი ან მისი ფინანსური პასუხისმგებლობით მოზიდული სახსრებით). შენობა-ნაგებობის ასაშენებლად კომპანიის მიერ განხორციელებული დანახარჯები უნდა ყოფილიყო მინიმუმ 2 000 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი. ხელშეკრულების მე-5 პუნქტით, ერთობლივი საქმიანობის შედეგად მიღებული ქონება ხელშეკრულების მხარეთა შორის უნდა განაწილებულიყო ისე, რომ მესაკუთრე საერთო ფართიდან მიიღებდა 1 500 კვ.მ-ს შიდა პერიმეტრით.

28. შესაბამისად, ის ფაქტი, რომ მოპასუხე დამფუძნებელი წევრები გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტში არ ფლობენ გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის საკმარის აქტივებს, არ არის საფუძველი იმისათვის, რომ გადაწყვეტილებით დაკისრებული ვალდებულება დაეკისროს ამხანაგობის ყველა წევრს, ანუ პირებს, რომლებიც სარგებლობენ მოსარჩელის ანალოგიური სამართლებრივი სტატუსით და საქმის განხილვაში მონაწილეობა არ მიუღიათ.

29. ამასთან, საკითხები: რამდენად კეთილსინდისიერად მოქმედებდნენ მოპასუხეები; ხომ არ ჰქონდა ადგილი ქონების სხვა სუბიექტებზე გასხვისებას ვალდებულებებისათვის თავის არიდების მიზნით; ნამდვილია თუ არა მათ მიერ ქონების განკარგვაზე დადებული გარიგებები, – საპროცესო კოდექსით დადგენილი პროცედურული ნორმებით ვერ იქნება განხილული წარმოდგენილი განცხადების ფარგლებში, არამედ შეიძლება გახდეს ცალკე განხილვის საგანი საერთო წესების დაცვით.

30. ყოველივე აღნიშნულზე დაყრდნობით სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ არ არსებობს წარმოდგენილი განცხადების დაკმაყოფილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველი.

კერძო საჩივრის მოთხოვნა და საფუძვლები:

31. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოსარჩელემ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

32. კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრებით, სადავო განჩინების სამართლებრივი უსწორობანი ეფუძნება იმ გარემოებას, რომ, მართალია, სასამართლომ გამოიყენა სსსკ-ის 262-ე მუხლი და სსკ-ის 930-ე მუხლები, რომლებიც უნდა გამოეყენებინა, მაგრამ არასწორად განმარტა ისინი.

33. სააპელაციო პალატის მსჯელობა ეწინააღმდეგება თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 14 ივლისის გადაწყვეტილებით სასამართლოს მიერ უდავოდ დადგენილად მიჩნეულ ფაქტობრივ გარემოებებს, გადაწყვეტილების შინაარსსა და მასში განვითარებულ მსჯელობას, ვინაიდან როგორც განსამარტი გადაწყვეტილებიდან ჩანს, სასამართლო უდავო ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნევს „ა-----ის“ ვალდებულების

წარმოშობას მოსარჩელის მიმართ, რადგან სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 14 ივლისის გადაწყვეტილებით უდავოდ დადგენილად იქნა მიჩნეული ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომ: 1) 2005 წლის 8 სექტემბერს შპს „ს-----სსა“ და შპს „ა-----ს“ შორის დაიდო ხელშეკრულება ინდივიდუალურ მენაშენთა ამხანაგობა „ა-----ის“ დაფუძნების შესახებ. 2) 2007 წლის 8 ნოემბერს მოსარჩელეს, ამხანაგობა „ა-----ს“ და შპს „ა-----ს“ შორის გაფორმდა „საცხოვრებელი სახლის მშენებლობაში წილობრივი მონაწილეობის შესახებ ხელშეკრულება“. აღნიშნული ხელშეკრულების თანახმად, ამხანაგობის ვალდებულებას წარმოადგენდა მოსარჩელისათვის ასაშენებელ საცხოვრებელ სახლში მე-7 სადარბაზოში, მე-8 სართულზე 71,04 კვ.მ ბინის აშენება და საკუთრებაში გადაცემა. მოსარჩელის ვალდებულებას წარმოადგენდა ამხანაგობისათვის ხელშეკრულების ხელმოწერიდან სამი სამუშაო დღის ვადაში 15 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტის ლარის გადაცემა, ხოლო პირველადი შენატანის განხორციელებიდან 15 სამუშაო დღის ვადაში კომპანია შპს „ა-----“ უზრუნველყოფდა წევრისთვის საწევროს დანარჩენი ნაწილის გადახდას, კერძოდ, 48 443 დოლარის სესხის სახით გამოყოფასა და საწევროს მთლიანი თანხის ამხანაგობისთვის გადახდას.

34. აგრეთვე, გადაწყვეტილების შინაარსიდან და განვითარებული მსჯელობიდან გამომდინარე, სასამართლო „აქსისი პალატის 2-ს“ მიუთითებს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულებაზე ვალდებულ სუბიექტზე.

35. თბილისის სააპელაციო სასამართლომ 2015 წლის 14 ივლისის №2ბ/4122-14 გადაწყვეტილებით სამართლებრივ გარემოებებზე მსჯელობისას სასამართლომ დაასკვნა, რომ: 1) 2005 წლის 8 სექტემბერს შპს „ს-----სსა“ და შპს „ა-----ს“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულება თავისი შინაარსით წარმოადგენს ერთობლივი საქმიანობის შესახებ ხელშეკრულებას.

36. 2005 წლის 8 სექტემბრის ერთობლივი საქმიანობის შესახებ ხელშეკრულების მიხედვით, შპს „ა-----ის“ და შპს „საბრთალოს საცხოვრებელი კომპლექსის“ საერთო მიზანს წარმოადგენდა საცხოვრებელი კომპლექსის მშენებლობა, კერძოდ, ხელშეკრულების 3.1 პუნქტის მიხედვით, წინამდებარე ხელშეკრულების საგანს წარმოადგენს მესაკუთრისა და კომპანიის გადაწყვეტილება მესაკუთრის კუთვნილი უძრავი ქონების ბაზაზე მრავალსართულიანი საცხოვრებელი და საოფისე ფართის მშენებლობის განხორციელების შესახებ. საერთო სარგებელი და შემოსავალი, რომელიც მიღებულ იქნა ამხანაგობის საქმიანობიდან, მონაწილეებს შორის ნაწილდება მათი ინტერესების პროპორციულად, თუ ხელშეკრულების მონაწილეებმა ხელშეკრულებით არ განსაზღვრეს წილები და შენატანები, მაშინ სარგებელი მათ შორის ნაწილდება თანაბრად. სასამართლო დადგენილად მიიჩნევს, რომ 2005 წლის 8 სექტემბერს შპს „ს-----სა“ და შპს „ა-----ს“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულება წარმოადგენდა ერთობლივი საქმიანობის შესახებ ხელშეკრულებას და არა ნარდობის ხელშეკრულებას, ვინაიდან დადგენილია, რომ შპს „ს-----ი“ და შპს „ა-----“

წარმოადგენენ ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობის წევრებს, ისინი კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ სოლიდარულად.

37. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, ამხანაგობაში უნდა გაიმიჯნონ ის წევრები, რომელთაც ამხანაგობა დააფუძნეს და ამხანაგობის ფინანსური ვალდებულებისათვის პასუხისმგებლობა იკისრეს, ისეთი წევრებისაგან, რომლებიც ამხანაგობაში მხოლოდ იმ მიზნით გაწევრიანდნენ, რომ ამხანაგობისაგან ბინა შეეძინათ ან ამხანაგობას მათთვის ბინა ეშენებინათ. სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, ამხანაგობის ჩვეულებრივი წევრის მოთხოვნაზე, ამხანაგობამ დაუბრუნოს მას გადახდილი თანხა ან/და აუნაზღაუროს მიყენებული ზიანი, პასუხისმგებელი სუბიექტები არიან არა ამხანაგობის ის წევრები, რომელთა მიზანი მხოლოდ ბინის შეძენა იყო, არამედ ამხანაგობის ის წევრები, რომელთაც ამხანაგობის სახელით ეკონომიკური საქმიანობის ვალდებულება იკისრეს (პუნქტი 4.6). 2) ამხანაგობა არ იძენს იურიდიული პირის სტატუსს, ამიტომ სამოქალაქო-სამართლებრივი ურთიერთობების დამყარებისას წარმოშობილ ვალდებულებაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ამხანაგობის თითოეულ წევრს.

38. განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ 2005 წლის 8 სექტემბრის ხელშეკრულებით დაფუძნებულ „აქსისი პალატი 2-ს“ დამფუძნებელ წევრებს წარმოადგენენ შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“. შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სარჩელზე ვალდებულ პირებს წარმოადგენენ ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრები: შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“.

39. მოცემულ შემთხვევაში ინდივიდუალურ ბინათმენაშენეთა ამხანაგობა „ა-----ს“ და მოსარჩელეს შორის ურთიერთობა წარმოიშვა ხელშეკრულებიდან. გასარკვევია ხელშეკრულების ბუნება, უდავოა, რომ მოსარჩელე ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრი არ ყოფილა 2007 წლის 8 ნოემბრის ხელშეკრულების დადების მიზანი იყო შესრულებული სამუშაოს რეზულტატის – კონკრეტული საცხოვრებელი ბინის – საკუთრებაში გადაცემა, რისთვისაც მოსარჩელე ახორციელებდა არა ფულადი სახის რაიმე შენატანს, არამედ იხდიდა კონკრეტული ფართის, ბინის განსაზღვრულ ღირებულებას. მხარეთა ხელშეკრულებით დგინდება, რომ მოსარჩელის ინტერესი ცალსახად შემოიფარგლა ინდივიდუალურად განსაზღვრული ფართის (ბინის) მიმართ. მან ხელშეკრულება დადო უკვე შექმნილ ამხანაგობასთან (ანუ მას კონტრაქტენტის სტატუსი არ წარმოეშობა ამხანაგობის დაფუძნებისას) შესაბამისად, მას ამხანაგობის დამფუძნებლებისაგან განსხვავებული სამართლებრივი კავშირი აქვს ამხანაგობასთან. იგი ერთობლივი საქმიანობის მონაწილე კი არ ხდება, არამედ სურს ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრის მიერ აშენებული მრავალბინიანი კორპუსიდან განსაზღვრული ფართის მიღება, შესაბამისი ფულადი შენატანის სანაცვლოდ.

40. განსამარტ გადაწყვეტილებაში განვითარებული მსჯელობიდან გამომდინარე, ასევე, დადგენილი პრაქტიკის მიხედვით (სუსგ №ას-615-578-2011 განსახილველ საქმეში სასამართლომ ამხანაგობის „მსგავსი წევრები“ არ

განიხილა ამხანაგობის წევრებად, განიხილა როგორც ამხანაგობასთან ნადობის ხელშეკრულებით დაკავშირებული პირები, რომელთა ვალდებულებასაც წარმოადგენს ამხანაგობასთან დადებული ხელშეკრულებით განსაზღვრული თანხის გადახდა) ამხანაგობის „მსგავსი წევრები“ (რომლებზეც პალატა მიუთითებს სადავო განჩინებაში) არ წარმოადგენენ ამხანაგობისათვის დაკისრებული თანხის გადახდაზე ვალდებულ პირებს. მიღებული გადაწყვეტილების მსგავსი განმარტება გავლენას ვერ მოახდენს მათ უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებზე. კერძო საჩივრის ავტორმა აღნიშნა, რომ „ა-----ის“ მიმართ აღნიშნულ დავაზე გამოყენებულ იქნა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები. სასამართლომ არასწორად გაიზიარა მითითებული გარემოება. უზრუნველყოფის ღონისძიების მთავარ მიზანს წარმოადგენს სწორედ ქონების განკარგვის აკრძალვა (ყადაღის დადება), რომლითაც შესაძლებელი გახდება მომავალში მიღებული/მისაღები გადაწყვეტილების აღსრულება. განსახილველ შემთხვევაში კი, მოპასუხეთა ქმედება სწორედ წინააღმდეგობაშია გამოყენებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან, ვინაიდან შეთანხმება იმა „ა-----სა“ და შპს „ა-----ს“ შორის იმის შესახებ, რომ ერთმანეთის მიმართ მოთხოვნა და ვალდებულება არ გააჩნიათ, წარმოადგენს კანონსაწინააღმდეგო შეთანხმებას, რომლითაც ხდება ვალდებულების შესრულებისაგან თავის არიდება.

41. კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, გაუგებარია სააპელაციო პალატის მიერ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების არსი და მიზანი, ვინაიდან, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება თავისი მიზნიდან გამომდინარე, წარმოადგენს გადაწყვეტილების აღსრულების საშუალებას იმ შემთხვევაში, როდესაც შეუძლებელი ან გაძნელებულია სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულება.

42. სააპელაციო სასამართლო გადაწყვეტილებაში მსჯელობს „ა-----ზე“, როგორც ვალდებულების შესრულებაზე ვალდებულ სუბიექტზე, და, აგრეთვე, მიზანშეწონილად მიიჩნია „ა-----ის“ მიმართ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება მაშინ მითითებული გადაწყვეტილების ერთობლიობაში განხილვით ბუნდოვანია გადაწყვეტილება, რაც განაპირობებს მისი აღსრულების შეუძლებლობას, სსსკ-ის 262-ე მუხლი წარმოადგენს სამართლიანი სასამართლოს კონცეფციის ერთგვარ გამოხატულებას და მიზნად ისახავს სასამართლო წესით დადასტურებული უფლების რეალიზაციის ხელშეწყობას. ნორმა თავად განსაზღვრავს იმ წინაპირობებს, თუ როდის დაიშვება გადაწყვეტილების განმარტება და მას განეკუთვნება შემდეგი: ა) გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შინაარსი უნდა იყოს ბუნდოვანი და არ იძლეოდეს ერთმნიშვნელოვანი დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას სასამართლო წესით დადასტურებული უფლების თაობაზე; ბ) გადაწყვეტილება უნდა იყოს აღსრულებადი; გ) იგი არ უნდა იყოს აღსრულებული და განმარტების აუცილებლობა სწორედ მისი აღსრულების ხელშეწყობას ემსახურებოდეს.

43. მოცემულ შემთხვევაში განსამარტი გადაწყვეტილება, როგორც

შემაჯამებელი აქტი და გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებები, არ იძლევა ერთმნიშვნელოვანი დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას სასამართლო წესით დადასტურებული უფლების თაობაზე და ამასთანავე გადაწყვეტილება მისი განმარტების შემთხვევაში აღსრულებადია ყოველგვარი შინაარსის ცვლილების გარეშე. გადაწყვეტილების აღსრულება ვერ მოხდება, მიუხედავად იძულებითი აღსრულებისათვის კანონმდებლობით დადგენილი უზრუნველყოფის ღონისძიების არსებობისა, რაც თავისთავად ნიშნავს მოსარჩელის სამართლიანი სასამართლოს კონსტიტუციური უფლების უგულვებელყოფას, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტებით (საქმე №ას-1470-1390-2017) სასამართლოსადმი მიმართვის უფლება შედეგზე ორიენტირებული უფლებაა და თუნდაც სასურველი გადაწყვეტილების მიღება არასაკმარისია, აღნიშნული მიზნის მისაღწევად გადაწყვეტილების დროული და სრულყოფილი აღსრულების გარეშე. ამ კონტექსტში, მნიშვნელოვანია ევროსასამართლოს გადაწყვეტილება „აპოსტოლი საქართველოს წინააღმდეგ“, სადაც განცხადების საჩივარი კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას ეხება. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით, აღნიშნული უფლება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელი ნაწილია მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის მიზნებისთვის (Apostol v. Georgia; §37; Hornsby v. Greece, §40). ამასთან, საქმეზე შპს „იზა და მაკრახიძე საქართველოს წინააღმდეგ“ სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება მოიცავს ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ კონტრაქტორი სახელმწიფოს ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითი დარჩენილიყო. ნებისმიერ სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (IZA Ltd and Makrakhidze v. Georgia, §34; Hornsby v. Greece, §40).

44. იმის გათვალისწინებით, რომ მითითებული გადაწყვეტილება მიღებულია 2015 წლის 14 ივლისს და ამჟამად ის ჯერ კიდევ აღუსრულებელია, უდავოა, რომ ხელი ეშლება მართლმსაჯულების ეფექტიან განხორციელებას, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მე-6 მუხლით გარანტირებული სამართლიანი სასამართლოს უფლებას უკავშირებს საქმის განხილვას გონივრულ ვადაში, მხარეთა თანასწორობის პრინციპის დაცვით, რათა დაცულ იქნეს მისი ეფექტურობა და სანდოობა.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

45. საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო

სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

46. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 14 ივლისის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 67 410,24 აშშ დოლარის გადახდა, 67 410,24 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის წლიური %-ის გადახდა 2012 წლის 25 დეკემბრიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, მაგრამ არაუმეტეს 27 590 აშშ დოლარისა, 3150 ლარის გადახდა მოსარჩელის მიერ წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ასანაზღაურებლად და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრათ 63 443 აშშ დოლარის ეკვივალენტის გადახდა ეროვნულ ვალუტაში, შპს „ა-----ს“ და შპს „ს-----სს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრათ 63 443 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის წლიური 9%-ის გადახდა 2012 წლის 25 დეკემბრიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, მაგრამ არაუმეტეს 27 590 აშშ დოლარისა, დანარჩენ ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

47. მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანს წარმოადგენს სააპელაციო პალატის მიერ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების განმარტებისა და მხარის უფლებამონაცვლობაზე უარის თქმის კანონიერება.

48. სასამართლოს მხრიდან მიღებული გადაწყვეტილების განმარტების შესაძლებლობას ადგენს სსსკ-ის 262-ე მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების თანახმად, გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს უფლება აქვს მხარეთა ან აღმასრულებლის განცხადებით, გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობის მიზნით განმარტოს გადაწყვეტილება სარეზოლუციო ნაწილის შეუცვლელად მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შინაარსი ბუნდოვანია.

49. მითითებული ნორმიდან გამომდინარე, სასამართლო უფლებამოსილია, მხარეებსა და აღმასრულებელს, მათი მოთხოვნისამებრ, განუმარტოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ბუნდოვანი დებულებები, რაც მიმართული უნდა იყოს გადაწყვეტილების აღსრულების გამარტივებისაკენ, უნდა ემსახუროდეს გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლოს მიერ გათვალისწინებული დავის სამართლებრივი შედეგის ზუსტად და ზედმიწევნით შესრულებას, თუმცა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის განმარტება არ უნდა ცვლიდეს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შინაარსს.

50. სასამართლო გადაწყვეტილებისა თუ განჩინების განმარტება არ წარმოადგენს გადაწყვეტილების მთლიანად ან რომელიმე კონკრეტული

დებულების სადავოდ გახდის საპროცესო მექანიზმს. დაუშვებელია, მხარემ გადაწყვეტილების განმარტების შესახებ მოთხოვნას საფუძვლად დაუდოს ამა თუ იმ საკითხის არასწორად გადაწყვეტა, კანონის არასწორად გამოყენება, განმარტება ან ისეთი გარემოება, რომელმაც შეიძლება რაიმე სახით არსებითად შეცვალოს განსამარტი გადაწყვეტილებით დადგენილი მხარეთა სამართლებრივი მდგომარეობა. ამგვარი განცხადება უნდა დაემყაროს მხოლოდ კონკრეტული დებულების ბუნდოვანებას, ორაზროვნებას.

51. ამასთან, ზემოთ მითითებული ნორმა ადგენს სასამართლო გადაწყვეტილების განმარტების შესახებ განცხადების შეტანაზე უფლებამოსილ პირთა წრეს და ასეთებად მიიჩნევს: 1. იმ დავაში უშუალოდ მონაწილე მხარეებს, რომლის განხილვის შედეგადაც იქნა მიღებული განსამარტი გადაწყვეტილება; 2. სააღსრულებო ბიუროს ან კერძო აღმასრულებელს, რომელმაც უნდა აღასრულოს აღნიშნული გადაწყვეტილება.

52. მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების განმარტების მიზნით მიმართა მოსარჩელემ და მოითხოვა გადაწყვეტილების იმგვარად განმარტება, რომ მოპასუხეები – შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“ გაიგივებულ იქნენ ამხანაგობა „ა-----თან“. ამასთან, მხარემ ასევე მოითხოვა, რომ სააღსრულებო ფურცელი გამოწერილ იქნეს შპს „ა-----ისა“ და შპს „ს-----ის“ უფლებამონაცვლე პირის – იმა „ა-----ის“ მიმართ.

53. მოსარჩელის ზემოაღნიშნული განცხადების ძირითად მიზანსა და არგუმენტს წარმოადგენს ის გარემოება, რომ რეალურად მოპასუხეებს სადავო ფულადი ვალდებულების შესრულების ფინანსური შესაძლებლობა არ გააჩნიათ, შესაბამისად, მოსარჩელის კანონიერი ინტერესის დაკმაყოფილება შესაძლებელია მხოლოდ ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობისათვის ვალდებულების შესრულების დაკისრების გზით.

54. სააპელაციო პალატის მიერ უდავოდ დადგენილია, რომ მოცემულ სარჩელზე ვალდებულ პირებს წარმოადგენენ ამხანაგობის დამფუძნებელი წევრები – შპს „ა-----“ და შპს „ს-----ი“.

55. ამდენად, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მოსაზრებას, რომ განცხადების დაკმაყოფილება და, მოცემულ სამოქალაქო სამართალწარმოებაში არსებულ მოპასუხეთა ნაცვლად, შესასრულებელი ვალდებულების სხვა პირებისათვის დაკისრება სცდება გადაწყვეტილების განმარტების საპროცესო-სამართლებრივ ფარგლებს და გამოიწვევს გადაწყვეტილების არსებითად შეცვლას, რაც ეწინააღმდეგება სსსკ-ის 262-ე მუხლის მიზნებს.

56. საკასაციო სასამართლო სავსებით იზიარებს გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობას მოცემულ შემთხვევაში საპროცესო უფლებამონაცვლეობის დაუშვებლობის თაობაზე და მიიჩნევს, რომ არ არსებობს არც მოპასუხეთა უფლებამონაცვლედ იმა „ა-----ის“ ცნობის საფუძველიც.

57. სსსკ-ის 92-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სადავო ან

სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი ურთიერთობიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლის შემთხვევაში (მოქალაქის გარდაცვალება, იურიდიული პირის რეორგანიზაცია, მოთხოვნის დათმობა, ვალის გადაცემა და სხვა) სასამართლო დაუშვებს ამ მხარის შეცვლას მისი უფლებამონაცვლით. უფლებამონაცვლეობა შესაძლებელია პროცესის ყოველ სტადიაზე.

58. აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ საქმის განხილვისას, ისევე, როგორც მისი დასრულების შემდეგ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების ეტაპზეც დასაშვებია კანონით დადგენილ შემთხვევაში ერთ-ერთი მხარის შეცვლა სხვა პირით. მოდავე მხარის ნაცვლად მისი უფლებამონაცვლის ჩაბმა დაკავშირებულია ამა თუ იმ საფუძვლით მხარეთა შორის არსებული სამართლებრივი ურთიერთობიდან მის გასვლასთან, რა დროსაც მხარე კარგავს და სხვა პირს გადასცემს თავის საპროცესო სტატუსს. ამგვარი საპროცესო უფლებამონაცვლეობა მჭიდროდაა დაკავშირებული მატერიალურ-სამართლებრივ ურთიერთობებში შესაძლო უფლებამონაცვლეობასთან, კერძოდ, თუ უფლებამონაცვლეობა დასაშვებია მატერიალურ-სამართლებრივი კუთხით, იგი დასაშვებია პროცესუალურადაც. ამდენად, საპროცესო უფლებამონაცვლეობა შეუზღუდავი არ არის და ხორციელდება კანონით დადგენილ ფარგლებში (22.12.2014წ. საქმე №ას-1136-1082-2014).

59. განსახილველ საქმეზე, მოპასუხეების ნაცვლად, სხვა სუბიექტის საქმეში ჩაბმის წინაპირობა არ არსებობს, რადგან მოპასუხეები სადავო მატერიალურ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან არ გასულან. მხოლოდ მხარის ფინანსური მდგომარეობის (გადახდისუნარიანობის) გამო, დისპოზიციურობის პრინციპის საფუძველზე საქმეში ჩაბმული მხარის გადახდისუნარიანი უფლებამონაცვლით შეცვლის შესაძლებლობას მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს.

60. სსსკ-ის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრის განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძველად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

61. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობს, ხოლო წარმოდგენილ კერძო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

1. ა--- ც----ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 19 ივნისის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ზ. ძლიერიშვილი

მოსამართლეები:

პ. ქათამაძე

ბ. ალავიძე